

การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง : ลักษณะคุณภาพอนาคต

The Self-Learning Education of Future Quality Characteristics

ปัทมญา พัวระยะ^{1*} พรณภัส สุธรรมมา² รัตนวลัย ธนะคุณ³

ชวนคิด มะเสนะ⁴ สมฤทัย เต่าจันทร์⁵

Patinya Phuaraya^{1*} Phonnaphat Suthamma² Rattanawalai Thanakun³

Chaunkid Masena⁴ Somrutai Taochan⁵

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Doctor of Education in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²นักศึกษาลัทธิศาสตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Doctor of Education in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

³นักศึกษาลัทธิศาสตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Doctor of Education in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

⁴อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

⁵อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: patinya.pg66@ubru.ac.th

(Received: 23 March 2024, Revised: 11 March 2025, Accepted: 17 March 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการที่จะได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการอยู่รอดอย่างมีคุณภาพในอนาคต บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาคุณภาพชีวิตในอนาคต โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อย่างหลากหลายมิติ การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถปรับตัวและพัฒนาทักษะเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ระบบการศึกษาไทยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือดิจิทัลในการเรียนรู้และการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยตนเอง; ลักษณะคุณภาพอนาคต

ABSTRACT

This academic article explores the imperative of self-learning for ensuring quality survival in the ever-evolving landscape of the future. It delves into the dynamic characteristics essential for thriving in tomorrow's world, emphasizing the pivotal role of self-learning facilitated by digital technology and online social media platforms. The emergence of a digital learning culture is examined as a catalyst for fostering adaptive skills and knowledge acquisition across diverse domains. Furthermore, the article aims to delineate guidelines for cultivating personal development and adapting to societal shifts amidst the digital age. Within the context of the Thai education system, emphasis is placed on nurturing students' competencies and fostering an environment conducive to unleashing their full potential. The article advocates for an educational framework that embraces digital tools, empowering learners to harness them effectively for both learning and future endeavors.

Keywords: Self-learning; Future quality characteristics

บทนำ

การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เป็นการเรียนรู้ตามแนวการจัดการศึกษาตามบริบทของตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ.2560-2579 การจัดการศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน ตลอดจนความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ความสามารถ และความสุข ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ การจัดการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ โดยอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ ในลักษณะสหวิทยาการ (อลงกต คชสาร และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, 2565)

นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอก เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ ระบบราชการ บริบททางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงสร้างทางการเมืองและการปกครอง ล้วนส่งผลต่อแนวทางการจัดการศึกษา ดังนั้น การบริหารจัดการภาคการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ความเร็วในการสื่อสารทางเทคโนโลยีในยุคนี้ เรียกได้ว่า Super Speed การใช้ชีวิตส่งผลต่อการศึกษา พฤติกรรมการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากที่เคยฟังบรรยาย จดข้อมูลตามกระดานดำ เป็นการใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อยืนยันสิ่งที่ตนเชื่อ หรือ เพื่อให้ได้คำตอบในสิ่งที่สงสัยหรือสนใจใคร่รู้ ดังที่ธีระ รุญเจริญ (2562) กล่าวไว้ว่า การศึกษาเรียนรู้ในยุคนี้ต้องอาศัยความเร็วในการสื่อสาร ความเจริญก้าวหน้าจำต้องอาศัยดิจิทัล เพื่อ

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาในยุคปัจจุบันต้องอาศัยความรวดเร็วในการสื่อสารและการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) ความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy) และการศึกษาทางดิจิทัล (Digital Education) ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (Innovation) และการเกิดขึ้นของศาสตร์ใหม่ ๆ ตามแนวคิดของ กอบสุข คงมนัส (2561) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ในยุคนี้มีลักษณะเฉพาะบุคคล โดยเป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยวิธีการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเรียน โดยการใช้กระบวนการคิดเพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ไร้พรมแดนและมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาบุคคล

การนำเทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาเรียนรู้ในปัจจุบัน ทั้งในระบบหรือนอกระบบเป็นสิ่งที่จำเป็นแห่งยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จำเป็นจะต้องอาศัยแนวทางในการศึกษาเรียนรู้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ประสบความสำเร็จ หรือการปฏิบัติในการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรไปสู่การพัฒนาสมรรถนะในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆจากการสร้างสรรค์ทางความคิดและการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ดังนั้น การจัดการศึกษาในยุคนี้ จำต้องอาศัยการบูรณาการกับศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ให้เกิดสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ต่อยอดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดทักษะหรือสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีลักษณะคุณภาพอนาคตประกอบด้วย ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) การใช้ดิจิทัลในการเรียนรู้ (Digital Learning) การเรียนรู้จากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Learning) วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Culture of Learning)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning)

มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ มีทางเลือกของตน และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนอย่างไม่มีขีดจำกัด มีมโนทัศน์ว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญในการเติบโต และพัฒนาไปสู่ความการพิสูจน์ตนเอง (Self-Actualization) มนุษย์จะให้คำจำกัดความต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่นต่างกัน และมีมโนทัศน์ของการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (จาโรวรรณ เขียวน้ำชุม, 2560) นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง วันวิสาข์ เคน (2559) ให้ความหมายไว้ว่า กระบวนการที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยรวม เรียกสั้นๆ ว่า S E L F ประกอบด้วย

Satisfaction เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของเราได้ ซึ่งจะตรงจุดวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดความพึงพอใจมากกว่าการเรียนรู้ตามระบบ หรือเรียนรู้ในสิ่งที่คนอื่นคิดว่าเราควรจะเรียน

Everyone ทุก ๆ คนมีสิทธิเรียนรู้ได้ด้วยตัวเราเอง ไม่จำกัดเพศ อายุ หรือฐานะ อยากรู้เรื่องอะไร ก็สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

Flexibility เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เราเป็นคนบริหารจัดการด้วยตัวเอง เกือบทุกขั้นตอน เราจึงมีอิสระ สามารถยืดหยุ่นได้ตั้งแต่ จะเรียนช่วงไหน เมื่อไร เลือกเองได้ จะเรียนรู้เดี่ยว หรือเข้ากลุ่ม จะเรียนที่ไหน จะเรียนอย่างไร Offline หรือ Online ก็สามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างอิสระ

Life-Long การเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีลักษณะเด่นที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดวัย โดยกระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งได้ดังนี้

1. ประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เป็นเครื่องมือในการบริหารที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปกำหนดแผนงานที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน มีความชัดเจนในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) เป็นการระบุปัญหาที่พบว่าจะประเมินอย่างไร เพื่อวัตถุประสงค์ใด กลุ่มใดบ้างที่มีความเสี่ยง ปัจจัยช่วยเหลือมีอะไรบ้าง

1.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ

1.3 การกำหนดแนวทางการแก้ไข (Need Solution) เพื่อให้ความต้องการจำเป็นหมดไปสามารถใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มหรือการระดมสมอง การสัมภาษณ์ มาประยุกต์ใช้ได้

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (Setting Goals)

3. กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ (Specifying Learning Content) โดยกำหนดระดับความยากง่าย และเลือกเรื่องความต้องการความช่วยเหลือ แหล่งทรัพยากร ประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้

4. กำหนดปริมาณเวลาที่ต้องการใช้ ให้กับกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละคน ตามประสบการณ์ที่ผ่านมาพร้อมทั้งกำหนดวันเวลาสิ้นสุดของกิจกรรม

5. เลือกวิธีการเรียนรู้ เครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ และทรัพยากรการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

6. การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ คือ การจัดการสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตนเอง ให้สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนงานที่กำหนดไว้

7. การกำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ตนเองได้ทดลองใช้ ฝึกตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้สามารถสร้างสรรค์หรือออกแบบผลงานให้ชัดเจนขึ้น

8. การกำหนดขอบเขตของการถ่ายทอดความรู้ คือ การกำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางการทำงานของหน่วยงานตนเอง และทำให้เกิดการปรับปรุงที่เห็นได้ชัดเจน หรือเป็นรูปธรรม

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและอนาคตของบุคคล ในยุคปัจจุบันและอนาคต การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจและศักยภาพของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวช่วยในการพัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วยความมั่นใจและความเชื่อมั่น การเรียนรู้ด้วยตนเองในยุคปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ทำให้สามารถ

เข้าถึงข้อมูลและความรู้ได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าและศึกษาช่วยให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ได้มากขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาและการสอน ครูจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป และนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับผู้เรียนในท้ายที่สุด การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการศึกษาเรียนรู้ไม่ใช่เป้าหมายหลักเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในสังคมและตลาดแรงงานในอนาคตอย่างมั่นคงและเต็มเปี่ยมด้วยความมั่นใจในตนเองและทักษะที่มีในการทำงาน

การใช้ดิจิทัลในการเรียนรู้ (Digital Learning)

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในหลายมิติ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า เทคโนโลยีไม่เพียงแต่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต แต่ยังมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนในสถานศึกษา แบบองค์รวม ไม่ว่าจะเป็นสมาร์ทโฟน (Smartphone) แท็บเล็ต (Tablet) คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) เมื่อนำอุปกรณ์เหล่านี้เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่มีขีดจำกัดทั้งด้านเวลา สถานที่ และปริมาณของความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากทั่วทุกมุมโลก ซึ่งวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ต่อผู้เรียน และในระบบการศึกษากำลังมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยี ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ พัฒนาผู้เรียนโดยใช้วิธีการส่งถ่ายความรู้สู่ผู้เรียนทางโลกดิจิทัลเพื่อเป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ (ราชการ สังขวดี และรุจโรจน์ แก้วอุไร, 2560) ซึ่งเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล มีลักษณะเป็น โปรแกรมซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทั้งแบบออนไลน์ที่อยู่บนคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) หรือบนเว็บ 2.0 (WEB 2.0) หรือแบบแพลตฟอร์ม (Platform) ที่ทำงานผ่านอุปกรณ์พกพาแบบไร้สาย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน มีการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในทักษะด้านต่าง ๆ รวมทั้งในเรื่องของการเรียนรู้และมิตรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็น 5G (5th Generation of Cellular Mobile Communications) เป็นการสื่อสารแบบไร้สายในยุคที่ 5 ด้วยโทรศัพท์มือถือ VR (Virtual reality) การจำลองภาพให้เสมือนจริง แบบ 360 องศา AR (Augmented reality) การนำเทคโนโลยีมาผสมผสานระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและความเสมือนจริงเข้าด้วยกัน และ AI (Artificial Intelligence) คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีฟังก์ชันที่สามารถทำงานได้เหมือนกับมนุษย์ และสามารถเลียนแบบการทำการกิจกรรมของมนุษย์ได้ ส่งผลต่อการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอน ในขณะเดียวกันยังเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ของตนเองให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562) ดังแนวคิดของ Bernie, & Charles (2009) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องมีคุณลักษณะ ทั้งด้าน

การมีความรอบรู้ ในวิชาแกน มีทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม (Learning and innovation) มีทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information media and technology skills) และมีทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของผู้เรียน และสิ่งที่จะทำให้ผลผลิตหรือผู้เรียนมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของคนในศตวรรษที่ 21 (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557)

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือการแสวงหาความรู้ที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อกลาง เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดการสร้างและพัฒนาด้านการเข้าถึงความรู้ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การส่งเสริมการเรียนรู้อิสระ การส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และการเรียนรู้แบบทันสมัยได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง สมบูรณ์ และยั่งยืน

การเรียนรู้จากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Learning)

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในโลกปัจจุบันและอนาคต เพื่อการดำเนินชีวิตของคนในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่เติบโตขึ้นอย่างมาก เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากบุคคลอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์และความรู้ในหลากหลายสาขาได้ง่ายขึ้น ด้วยการแบ่งปันข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถแบ่งสื่อสังคมออนไลน์ ออกเป็นประเภทต่างๆที่ใช้โพสต์ข้อความสั้นๆ ได้แก่ บล็อก (Bloggng) ทวิตเตอร์(Twitter) รับชมวิดีโอบนยูทูบ (YouTube) ไมโครบล็อก (Microbloggng) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Sharing media online) โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2567) ได้เผยแพร่ข้อมูลประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ในการสำรวจในปี 2562-2566 พบว่า ประเทศไทย มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น โดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 66.7 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 88.4 ในปี 2566ได้เข้าถึงบริการการสื่อสารต่าง ๆ World Wide Web (WWW) อีเมล ข่าว ความบันเทิง และไฟล์ข้อมูลต่าง ๆ

ขณะเดียวกัน การศึกษามีการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์, การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้เสริมทักษะ, และการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการเรียนรู้แบบเรียลไทม์ อย่างไรก็ตามการเรียนรู้จากสังคมโลกออนไลน์ที่ดี ต้องมีความฉลาดทางเทคโนโลยีดิจิทัล มีทักษะและความรู้ในการเลือกใช้ การรู้เท่าทันสื่อสังคมโลกออนไลน์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง รู้วิธีป้องกันตนเองจากความเสี่ยงต่าง ๆ ในโลกออนไลน์ เข้าใจถึงสิทธิความรับผิดชอบ จริยธรรมที่สำคัญในยุคโลกออนไลน์ และใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมโลกออนไลน์ได้อย่างสร้างสรรค์ (ภัทรพันธุ์ นิธิวรรัตน์สกุล และคณะ, 2565) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือเท็จจริงในสื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด และไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลือ ข่าวหลอกในสื่อสังคมออนไลน์

เนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนรู้ข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความแตกต่างจากข่าวสารในสื่อหลักอย่างหนังสือพิมพ์ หรือวิทยุ โทรทัศน์ โดยข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นได้จากบุคคลที่มีสื่อสังคมออนไลน์ในมือและนำเสนอตามความสนใจ ทักษะคิดของตนเอง โดยข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์บางข่าวขาดกระบวนการกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร (พัชรภา เอื้ออมรวิช, 2561) ซึ่งผู้เรียนสามารถทำการเลือกข้อมูลเพื่อเป็นความรู้ได้อย่างถูกต้อง โดยการเลือกเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบข่าวที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์สื่ออย่างเป็นระบบ การแสวงหาข้อมูลอย่างระมัดระวัง ตระหนักถึงแบบการเผยแพร่ข้อมูล การใช้เทคโนโลยีเพื่อป้องกันข่าวปลอมโดยการตรวจสอบแหล่งที่มาของสื่อจากการใช้ซอฟต์แวร์ในการตรวจสอบความถูกต้อง ดังนั้น สังคมโลกออนไลน์ไม่เพียงแต่เป็นที่มาของข้อมูลและความรู้แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า การเรียนรู้จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการจัดการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยอาศัยแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ แอปพลิเคชันเสริมทักษะ และเทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการเรียนรู้แบบเรียลไทม์ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้จากสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความฉลาดทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Intelligence) รวมถึงการมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถคัดกรองและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในโลกออนไลน์ และเข้าใจถึงสิทธิ จริยธรรม และความรับผิดชอบในการใช้สื่อดิจิทัล การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่สำคัญในการป้องกันการรับข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือเป็นเท็จบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งแตกต่างจากสื่อกระแสหลักที่มีระบบตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างอิสระ จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องมีทักษะในการตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งข้อมูล พัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบข่าวปลอมเพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของข้อมูลที่ผิดพลาด ดังนั้น สังคมโลกออนไลน์จึงมิได้เป็นเพียงแหล่งข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture)

วิธีการเรียนรู้ของบุคคลที่มีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาความสามารถของบุคคลให้มีความสามารถในการทำงานที่ยิ่งขึ้น โดยวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในแต่ละแห่งก็จะมีวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ต่างกันไปตามสภาพบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน มีการเน้นความสำคัญในความรู้ทางวิชาการ การพัฒนาทักษะทางสังคม หรือการ

เสริมสร้างคุณลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน (Matthew Lynch, 2020) ในที่นี้ขอยกตัวอย่างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง ดังนี้

1. วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญในความรู้ทางวิชาการ ในสถานศึกษาอาจมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางวิชาการ ย่อมมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีการใช้เทคนิคการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ
2. วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม ในสถานศึกษาอาจมีการเน้นการเรียนรู้ที่เน้นทักษะทางสังคม เช่น การสร้างความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร ซึ่งอาจจะมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะเหล่านี้ เช่น การทำโครงการ การทำงานกลุ่ม หรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างสรรค์และการแสดงออกของผู้เรียน
3. วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะบุคลิกภาพ ในสถานศึกษาอาจมีการเน้นการพัฒนาคุณลักษณะบุคลิกภาพ เช่น ความเป็นผู้นำ ต้องฝึกให้กล้าคิด กล้าลงมือทำ ค้นหาจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเองให้เจอ
4. วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ทางปฏิบัติ ในสถานศึกษาอาจมีการเน้นการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงเพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น เช่น การเรียนรู้ผ่านการทำงานหรือฝึกงานในสถานที่ราชการหรือเอกชน

แต่ละสถานศึกษามีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์และค่านิยมของสถาบัน การออกแบบระบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต ฉะนั้นผู้บริหารต้องเปิดใจกว้างในการรับฟัง เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนแนวคิดในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture) ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดและคอยเป็นผู้แนะนำบุคลากรเพื่อที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป สภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษาจะพัฒนาทักษะบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้และมุ่งมั่นปฏิบัติงานในสถานศึกษา และการสร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา ผู้นำแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ Pasebani, Mohammadi and Yektatyar (2012) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะบุคลากรในสถานศึกษาให้มีวิธีการทำงานใหม่ ๆ โดยให้ออกาสบุคลากรในการตัดสินใจ ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยผ่านกระบวนการทำงาน การฝึกอบรมที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Daft (2004) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการเรียนรู้ว่า มีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. บุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การประสานเชื่อมโยงสมาชิกสถานศึกษาเข้าด้วยกัน ให้รู้ว่าจะติดต่อสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร วัฒนธรรมสถานศึกษาจึงเป็นเสมือนแนวทางชี้แนะความสัมพันธ์ของการทำงานในแต่ละวัน และช่วยให้เห็นว่าผู้คนมีการติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษาอย่างไร พฤติกรรมใดที่ยอมรับได้ และพฤติกรรมใดไม่เป็นที่ยอมรับ

2. ช่วยสถานศึกษาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งหมายถึง ทำอย่างไร สถานศึกษาจึงจะบรรลุเป้าหมายและจัดการกับสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาได้ โดยวัฒนธรรมจะช่วย ชี้แนะกิจกรรมประจำวันของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน และช่วยให้สถานศึกษาสามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงาน ที่ดีขึ้น

กรณีวัฒนธรรมการเรียนรู้ธุรกิจ Amazon ที่นำไปสู่ความสำเร็จ Amazon มักพูดคำว่า “Every day Being day 1” หรือ “ทำทุกวันให้เป็นวันแรกของการเริ่มต้นธุรกิจ” ซึ่งหมายความว่า การสร้างสรรค์และ พัฒนานวัตกรรมยังคงเป็นสิ่งที่เราให้ความสำคัญมากที่สุด แนวความคิดนี้ทำให้เข้าใจลูกค้าและทำให้สามารถ คาดการณ์และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น Amazon ยังมีความคิดเรื่อง สวัสดิการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับพนักงาน เช่น เพิ่มค่าแรงให้พนักงานถึง 2 เท่า ให้โอกาส ก้าวหน้าในสายอาชีพ ให้พนักงานได้ลองทำงานในแผนกอื่น ๆ เพื่อที่จะหาประสบการณ์ทางอาชีพที่ หลากหลายขึ้น และมีกฎพิชชา 2 ชาติ เพื่อเพิ่มความคล่องตัว หมายถึง ในการเข้าประชุมแต่ละครั้งให้จำกัด จำนวนคนในการเข้าประชุมให้อยู่ในปริมาณที่สามารถแบ่งพิชชาได้อย่างเพียงพอ โดยจำนวนคนที่เหมาะสม ที่สุดก็จะอยู่ที่ 6-7 คน ที่ทำให้การประชุมมีประสิทธิภาพมากที่สุดและสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างบรรยากาศภายในองค์กรให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และ กระตุ้นให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ ทุกคนในสถานศึกษาจึงต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งวัฒนธรรมการเรียนรู้ นั้นจะสามารถสร้างขึ้นอย่างต่อเนื่องได้เมื่อมีการส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้น

บทบาทการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล (The role of promoting learning for students in the digital age)

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของมนุษย์ทุกคน การเรียนรู้ ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นจากสถานการณ์หรือสภาวะที่เปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นผ่านการประสานงานของ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการมองเห็นของบุคคลตั้งแต่เกิดจนถึงตอนท้ายของชีวิต การเรียนรู้ ของผู้เรียนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ การเรียนรู้ด้านบวกจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาทักษะทางการเรียนรู้และทักษะทางสังคม ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีสามารถเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่ มีความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน การเรียนรู้ด้านลบอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมหรือการรับรู้ข้อมูลที่ผิดต่อความเป็นจริง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้าน ลบเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและบุคลิกภาพ ซึ่งความสำคัญของการเรียนรู้ที่แตกต่างกันสามารถช่วย ให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน(ปุณนิษฐา มาเชค, 2565)

การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นไปที่บทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น เพราะนวัตกรรม เทคโนโลยี และสังคมที่เปลี่ยนไป ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน บทบาทของผู้สอนคือการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะแนวทาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงในบทบาทของผู้สอนมักจะเน้นไปที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือการเรียนรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันและกัน โดยการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนา การสนับสนุน และการทบทวนความรู้ร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องมีบทบาทที่หลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

การศึกษาแบบดั้งเดิมในอดีตมักจะเน้นไปที่แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาหรือจากครูเท่านั้น แต่ในปัจจุบันผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายวิธีด้วยเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Anywhere Anytime) ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทิศนา ขัมมณี (2564) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพโดยการอบรม ประชุม ชี้แจง สัมมนา ศึกษาดูงาน ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของมนุษย์ โดยการเรียนรู้สามารถส่งผลทั้งในด้านบวกและลบ การเรียนรู้ด้านบวกส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่าง ๆ และสร้างสังคมที่ยั่งยืน ขณะที่การเรียนรู้ด้านลบอาจทำให้เกิดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้สอนต้องใช้เทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีที่เต็มไปด้วยข้อมูล เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อกลาง เช่น เว็บไซต์ การศึกษาออนไลน์ แอปพลิเคชันการเรียนรู้ หรือแพลตฟอร์มการสอนแบบออนไลน์ เหล่านี้ สามารถสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ที่ทันสมัย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ลักษณะคุณภาพในอนาคตโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การส่งเสริมการเรียนรู้อิสระ และการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างผู้เรียนที่มีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่การเรียนรู้ด้วยตนเองก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและอนาคต เพื่อสร้างสมรรถนะและนวัตกรรมใหม่ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในสังคมและตลาดแรงงานในอนาคตอย่างมั่นคงและเต็มเปี่ยมด้วยความมั่นใจในตนเองและทักษะที่มีในการทำงาน ซึ่งการเรียนรู้จากสื่อสังคมโลกออนไลน์ จำเป็นต้องพัฒนาทักษะวิเคราะห์ข้อมูล การตัดสินใจ การวิเคราะห์สื่อ และการเป็นผู้เรียนรู้สื่ออย่างมีสติ นอกจากนี้ วัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างบรรยากาศภายในองค์กรให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ทุกคนในสถานศึกษาจึงต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งวัฒนธรรมการเรียนรู้นั้นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอย่างสมบูรณ์แบบ โดยทั้งสองกลุ่มมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ในที่สุด การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการศึกษาเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในสังคมและมีทักษะการทำงานเพื่อเตรียมพร้อมสู่ตลาดแรงงานในอนาคตอย่างมั่นคงและเต็มเปี่ยมด้วยประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กอบสุข คงนัส. (2561). เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ : วิธีแห่งการศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 20(4), 2.
- กองสถิติเศรษฐกิจ. (2567). *การสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2566*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2560). รูปแบบแนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการเรียนรูปแบบนำตนเอง. *Journal of HR Intelligence : HRi*, 12(1), 131-133.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 23). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 11(42), 1-8.
- ปุณณัฐ มาเชค. (2565). *การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พัชรภา เอื้ออมรวนิช. (2561). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 24(พิเศษ), 24.
- ภัทรพันธุ์ นิธิวิรัตน์สกุล และคณะ. (2565). การเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับครูยุคใหม่. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา และการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร*, 7(2), 678-679.
- ราชการ สังขวดี และรุจโรจน์ แก้วอุไร. (2560). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นึ่งร่วมกับกิจกรรมผ่านเฟซบุ๊ก ใน รายวิชาวิถีชีวิตในยุคดิจิทัลเรื่อง จริยธรรมทางวิถีชีวิตในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครสวรรค์*, 19(3), 136.
- วันวิสาข์ เคน. (2559). *การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21*. Open worlds.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). *Digital Learning*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. *วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 8(1), 9.
- Bernie Trilling and Charles Fade. (2009). *21st century skills in learning for life in our times*. John Wiley & Sons.
- Daft, R. L. (2004). *Organization theory and design* (8th ed). South-Western College.
- Matthew Lynch. (2020). *7 Ways that principals can influence school culture*.
<https://www.theedadvocate.org>
- Pasebani, Fatemeh., Mohammadi, Sardar. and Yektatyar, Mozafare. (2012). The relationship between organizational learning culture and job satisfaction and Internal service quality in sport organizations in Iran. *Archives of Applied Science Research*, 4(4), 1901-1905.
- Williamson Andy. (2013). *Social media guidelines for parliaments*. Inter-Parliamentary Union 2013.